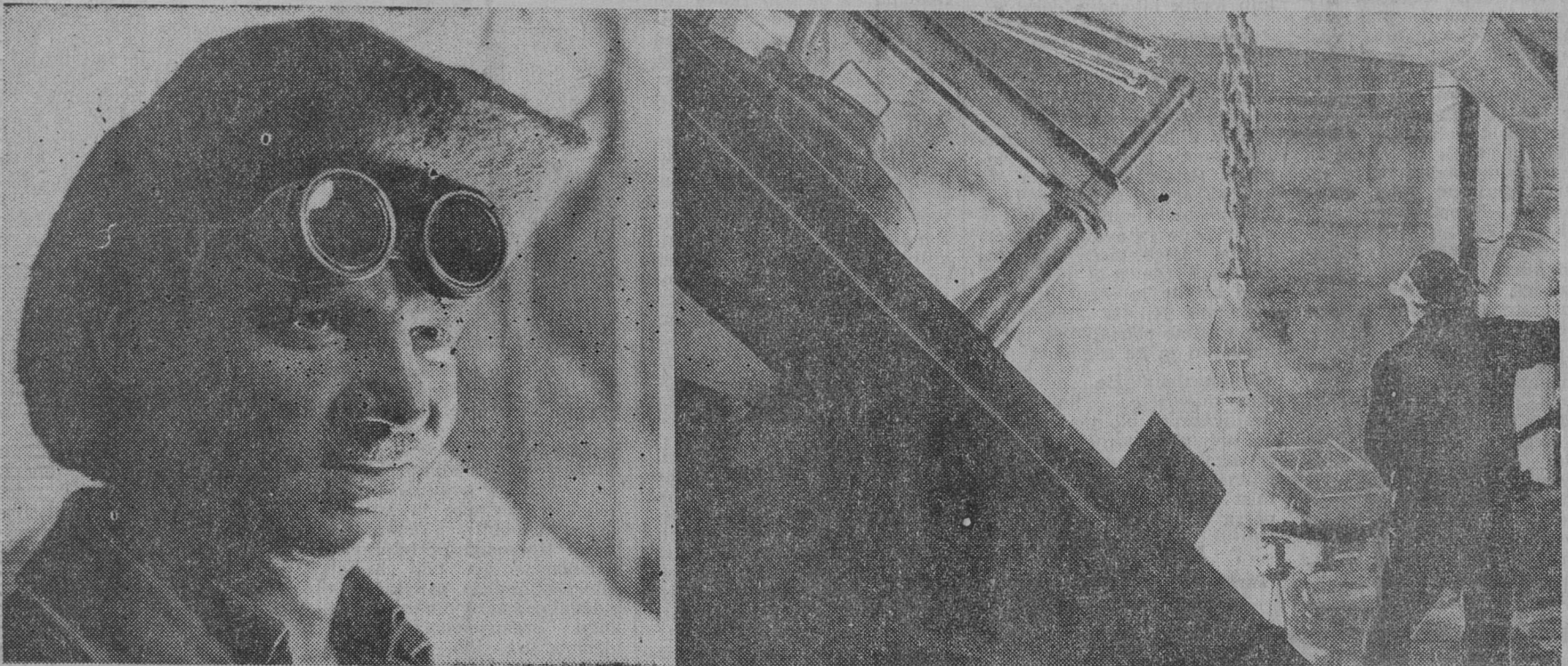

TÄNASEN METALLURGIDE PÄEV

Metallurgiat loetakse inimkonna üheks vanimaks tegevusalaks, omal ajal määras metallisulatamise oskus inimühiskonna arengutaseme. Tänapäeval on metallurgiatööstuse toodang riigi majandusliku võimsuse peamine mõõt, sest ilma metalli kasutamata pole mõeldav ühegi tööstusharu arendamine.

Metalli nimetatakse isegi masinatehaste leivaks, kogu tööstuse vundamendiks. Seda leiba vajab Nõukogudemaa rahvamajandus iga päev sadu tuhandeid tonne, ja aastast aastasse metallivajadus kasvab. Metallurgid panevad oma tööga aluse meie rahvamajanduse arendamise üheksanda viisaastaku ülesannete, nõukogude inimeste heaolu kasvu grandioosse programmi realiseerimisele. Tänavu, Nõukogude Liidu juubeliaastal on meie metallurgiatööstuse töötulemused paremad kui ühelgi eelmisel aastal. Üle poolaastaplaani on antud 325 000 tonni terast, 130 000 tonni valtsmetalli, ligi 300 000 tonni koksli jm. toodangut. See aga tähendab, et maa saab rohkem traktoreid, autosid, tööpinke. Täna on metallurgide päev, kogu Nõukogudemaa avaldab

täna tunnustust nende mehele tööle. Kuigi meie vabariigis pole metallurgiatööstust kui omaette tööstusharu, vajatakse metallurge paljudes meie tehastes. Oma tööga on lugupidamiste teeninud tehase «Ilmarine» valaja JOHANNES TALI ja vormija ALEKSANDER RAND, Tallinna Masinatehase terasesulataja BORISS IVANOV ja malmisulataja IVAN TITKOV, vormija SULEV REIMETS Tallinna Ekskavaatori tehastest ning paljud teised metallurgide raske, kuid auväärse kutseala esindajad.

Pildil: sulataja NIKOLAI BOGDANOV võttis osa tehase «Volta» kokkivilutussehi käikulaskmisest ja praegu tuntakse teda tehnik kui üht tublimat ja vilunud töömehed. «Volta» kokkivilutussehi, mille valmimisele aitasid kaasa paljud liiduvabariikide ettevõtted ning tootmiskollektiivid, on mehhaniseeritud ja automatiseeritud taseme poolest kaasaegsima Nõukogude Liidu.

T. TALLO
G. Lossi fotod

VÄLISKÜLALISTE ARVAMUSI

SIGVARD EKLUND: Nõukogude majanduse, teaduse ja tehnika kiire progress

Meie maal oli ametlikul viisilidil Rahvusvahelise Aatomienergiaagentuuri peadirektor, nimekas Rootsi füüsik Arne Sigvard Eklund. Vestluses TASS-i korrespondendiga jagas ta muljeid ringsõidust Nõukogude Liidus.

«Kõigepealt tuleb nentida Nõukogude majanduse, teaduse ja tehnika kiiret progressi,» ütles küllaline. «Minu viimasest viisidist NSV Liitu on möödunud kõigest neli aastat, kuid suuresti on muutunud ja kaunimaks saanud mäletks Moskva. Minsk ja Volgograd. Nõukogude Liidus olen käinud 1955. aastast alates. Iga kord näen tohutuid muutusi, veendun nõukogude inimeste elatustase pidevas tõus, nende optimismis ja kindluses homse päeva suhtes.

Kustumatu mulje jättis Volgograd — legendaarne linn, mis on taas sündinud varemetest ja saanud suureks industriaalseks uurimiskeskuseks. Me käisime NLKP XXII Kongressi nimelises Volžski Hüdrolektrijaamas ning külastasime mitmeid institute ja ettevõtteid.

Veel üht imetlusväärset kes-

kust oli meil võimalik külastada: Sevtsenko linna Kaspia ääres, kus on varjuriikkad täpnavad, haljasalad ja pargid, moodsad elumajad, mõnus kliima. Isegi uskumatu, et alles hiljuti oli siin veeta kivi-kõrb. 100 000 elanikuga linn saab magedat vett ainult merevee soolatusastamise teel.

Seejärel puudutas teadlane lühidalt oma viisidil esmärke. «Rahvusvahelisele Aatomienergiaagentuurile kui kõige esinduslikumale rahvusvahelisele organisatsioonile aatomi-teaduse ja tehnika alal on pandud,» ütles ta, «ühenduses tuumarelvade leviku tõkestamise lepinguga tähtsast funktsioonid: kontroll ja inspeksioon kohapeal. Mind tõi Nõukogude Liitu soov arutada mitmeid probleeme, mis puutuvad agentuuri jooksvasse töösse, ja tehnilisi küsimusi, mis on seotud lepingu realiseerimisega. Nüüd on juba ligi 100 riiki kirjutanud alla tuumarelvade leviku tõkestamise lepingule ja umbes 70 riiki ratifitseerinud selle.

Leping näeb ette, et kõik riigid, kes kasutavad aatomienergiat rahulikel eesmärkidel, sõlmivad vastava kokku-

leppe Rahvusvahelise Aatomienergiaagentuuri ja hakka-vad informeerima oma jõupingutustest selles valdkonnas.

Praegu on peaaegu 30 maad juba sõlminud niisuguse kokkuleppe või peavad läbirääkimisi meie rahvusvahelise organisatsiooniga. Rakendatakse abinõusid, et tuumarelvade leviku tõkestamise lepingut täidaksid kõrvalkaldumatu kõik sellele allakirjutanud riigid.» (TASS)

NÕUKOGUDE LIITU SAABUS SELTSIMEES G. HUSAK

NLKP Keskkomitee kutsel saabus 15. juulil Krimmi puhkusele Tšehoslovakkia Kommunistliku Partei Keskkomitee peasekretär GUSTAV HUSAK.

Künnivõistluse parimad

DOTNUVA (Leedu NSV), 15. 7. (TASS) Siin lõppesid viiendal üliõpilisel künnivõistlused. Meestest tuli esimeseks J. A. Sleptsov Tuula oblasti Volovo rajooni Kalini-nim. kolhoosis, teiseks L. ti esindaja R. Lazdins Stučka rajooni «Skriveri» katsema-jandist ja kolmandaks V. Pukis Leedu NSV Panevėžyse rajooni «Ullunai» sohvoois. Naistest sai viitjaks leedu-lanna Z. Lebedene, Dotnuvas asuva teadusliku uurimise instituudi katsemaajandi trak-torist. Hõbemedali võitis E. Room Eesti NSV Võru rajooni «Edasi» kolhoosis ja pronks-medali A. Sarkova Moldaav-
viast.

Metallurgide pidupäev

Üleile tulid Riiklikku Keskkontserdisaali metallurgi-de päeva pidulikele koosoleku-le selle tootmisharu ettevõtete ja organisatsioonide eesrindli-kud töölised, tööveteranid ja juhtivad töötajad.

NSV Liidu musta metallur-gia minister I. KAZANETS rääkis sellest, et ettevõtetes on alanud võistlus õiguse eest saa-da juubeliaumärk, mille NLKP Keskkomitee, NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidium, NSV Liidu Ministrite Nõukogu ja UAÜKN on asutanud NSV Liidu 50. aastapäeva puhul. Metallurgid on oma pidupäe-vaiks andnud lisaks ülesandele 325 000 tonni terast, 130 000 tonni valtsmetalli, rohkesti malmi, torusid, koksli, raua-maaki ja muud.

NSV Liidu värvilise metal-lurgia minister P. LOMAKO rõhutas oma sõnavõtus, et see tootmisharu tagab juba nel-jandat aastat toodangu juurde-kasvu ainuüksi tööviljakuse tõstmisega, tööliste arvu suu-rendamata. Tublimat hulgas nimetas kõneleja Balhási ja Norilski metallurgilakombi-naadi, kombinandi «Jakutal-maz», Tšeljabinski tsingitehase ning teiste ettevõtete kollek-tiive.

Märgiti, et pidupäeva eel anti 700 värvilise ja musta metal-lurgia töötajale aumetallurgi ja aukaavuri nimetus. Enam kui 3500 inimest autasustati sotsialistliku võistluse ees-rindase rinnamärgiga.

Pidulikul koosolekul võeti vastu tervituskiri NLKP Keskkomiteele, NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumile ja NSV Liidu Ministrile Nõuko-gule. (TASS-i korresp.)

Eesti NSV Ministrite Nõukogu Riiklikus Hindade Komitees

Alates 16. juulist kehtes-tati vabariigis alandatud hooajalisel riiklikud jae-hinnad järgmistele kõogi-viljadele ja kartulile: val-ges peakapsas — 20 kop., porgand — 50 kop., söögi-peet — 20 kop., kaalikas — 25 kop., tomat — 1 rbl. 50 kop., valikotomat — 1 rbl. 80 kop., redis — 30 kop., lillkapsas — 1 rbl. ja kar-tul — 40 kop. kilogramm. (ETA)

ELKNÜ KESKKOMITEE II PLEENUM

14. juulil leidis Tallinnas aset ELKNÜ Kesk-komitee II pleenum. Arutati vabariigi komso-moliorganisatsioonide tööd ja ülesandeid noor-soo patriootlikul kasvatamisel ning ettevalmis-

tamisel teenistuseks Nõukogude Liidu relvasta-tud jõududes. Ettekandega esines ELKNÜ Kesk-komitee sekretär I. TOOME.

hastes «Dvigatel» ja «Norma», Tallinna Taksopargis, TPI-s, Tartu Aparaatitehases, Loksa Laevaremonditehases ja teistes ettevõtetes. Suur hulk noormehi ja neidusid sooritas VTK norma-tiivid noorte suvepäevade ajal.

Tunnustavalt märgiti pionee-rimalevate positiivset osa opi-laste kasvatamisel meie rahva revolutsiooni, lahingu- ja töö-traditsioonide vaimus, kangelas-te mälestuse jäädvustamisel ja ligi 30 000 õpilast hõlmava sõja-lis-sportliku mängu «Püa-
välke» korraldamisel. Suuremat tähelepanu peasisid komso-moliorganisatsioonid osutama üld-hariduslike koolide vanemate klasside, kutsesekoolide ja keske-riõppeasutuste vanemate kutses-õpilasi ja töötavaid ala-ealisi hõlmavale sõjalis-sportli-kule mängule «Kotkapoeg».

Süsteemikindlalt tehakse sõja-lis-patriootlikku tööd keske-riõppeasutustes ja kutsesekoolides, kus see on partei- ja komso-moliorganisatsioonide pideva tähelepanu all. Kõrgemates koo-lides jätab see töö esialgu veel soovida. Suurt rõhku panevad noorte sõjalis-patriootlikule kasvatamisele Kohtla-Järve rahva-ülikooli fakulteedid «Patrioot» ja «Noorus». Huvi äratamisel sõjalis-tehniliste erialade vastu

on tähtis osa mitmesugustel tehnikaringidel. Kutsesekoolid ja tehnikumid peaksid võtma need oma süllisse alla.

Ettekandega kutsesekoolide ettevalmistamisel teenistuseks NSV Liidu relvastatud jõudu-des kuulub oluline koht sõjalis-sportlikele laagritele. Möödu-nud aastal olid need kõigis Eesti linnades ja rajoonides. Komso-moliorganisatsioonid pea-vad igati kaasa aitama kutse-aluste õppepunktide tegevusele. Pärast noorte pidulikke ära-saatmist armeesse ei tohi komso-moliorganisatsioonid nendega sidet kaotada.

Võistlused J. Smirnovi nime-lisele auhinnale, kutsesekoolide spartakiadid ja muud üritused aitavad kaasa sellele, et kutse-aluste füüsilise ettevalmistus pidevalt paraneb. Tänavu kevadel sõjaväeteenistusse kutsutud noormeesed oli VKK normatiiv-sooritatud 99 protsendil. Varemast rohkem noori suunati komso-molilähetusega sõjakooli-desse.

Aastast aastasse laiendatakse sellisidemeid sõjaväeasode komso-moliorganisatsioonidega. Koolidega on sõjaväelastel kül-lalki tihedad sidemed, kuid koostööd ettevõtete ja majan-dite komso-moliorganisatsioonidega tuleks veel laiendada.

Tohtu kasvatuslik mõju on koos sõjaveteranidega korralda-tavatel üritustel. Tõhusalt on komso-moliorganisatsioonide abistanud Nõukogude Sõjaveterani-de Komitee Tallinna sektiooni ja ühingu «Teadus» sõjalis-patriootilise propaganda nõukogu. Häid saavutusi on noorsoo patriootlikul kasvatamisel ajalehede «Noorte Hääl» ja «Molod-
joz Estoni» toimetaja P. PUS-KIN, matka «Tunne oma kodu-maa» vabariikliku staabi ülem erukindralmajor K. ARU, ELKNÜ Pärnu Linnakomitee esimene sekretär T. EHREN-
PRAED, Eesti NSV Sõjakomis-sariisiditaja H. TSUKMAN, Eesti NSV Pioneerorganisatsiooni Nõukogu vastutav sekre-tär O. TIKK ja ELKNÜ Kesk-komitee esimene sekretär A. PURGA.

Pleenum võitis vastu pers-pektiivplaani aastailks 1972—1973 ELKNÜ Kesk-komitee tege-vuse põhisuundade kohta. Kin-nitati ELKNÜ Kesk-komitee töö-komisjonide koosseis ja esi-mehed.

Kuultu ära ja võeti teadmi-seks ELKNÜ Kesk-komitee teise sekretäri J. DORONINI infor-matsioon ELKNÜ Kesk-komitee büroo ja sekretariaadi töö koha-ta ELKNÜ Kesk-komitee I ja II pleenumi vahelisel ajal.

Pleenumist võitis osa EKP Kesk-komitee osakanjuhatja P. VASSIKOV, ELKNÜ Kesk-komitee vastutav organisator V. OLEFIR ja sõjaveteranid. (ETA)

PÄRNU AUSTAS

Pärnus tähistati kohalike heli-loojate Heinrich Meri 85. ja Ar-tur Uritamne 70. sünnipäeva nende loomingule pühendatud kontserdiga.

Mõlemad heliloojad on ka Pär-

MUUSIKAJUHTE

nu teenekad muusikapedagoogi-d, interpreetid ja muusikaalu ju-hid. Nende käed on al aastate jooksul astunud meie kunstil-lu paljud vabariigi nimekad muusi-kud. A. TIKK

LIGI AASTA MONGOOLIAS

Rahvaloomingu Maja koor-meister helleloja Vello Lipand viibis ligi aasta üna kaugel koda-paigast — Mongoolia Rahva-vabariigi pealinnas Ulan-Batoris. Tagasiõudmise puhul palusime tal vastata mõnele küsimusele.

«Aastast 1957 tegutses Ulan-Batoris muusika- ja koreograafia-keskkool, kus seni õpiti rahvapile-le, klaverit, keel-, puu-, vask- ja lõõplile ning koreograafia eri-alal klassikalist ja kaasaegset balletti. Mullu avati koolis es-makordselt kooriühitumise osakond. Konservatoorium Mongoolias puudub.

Seal maal ollakse teadlikud eesti kõrgest koorikultuurist ja seepärast tuli meile etpanek — saada sinna vastav õppejõud. Valik langes minule.»

Tõenäoliselt tuli siis alustada päris algusest!

«Seda küll. Kindlasti võidakse küsida — kas Mongoolias seni koorilauluga üldse ei tegeledud, et alles nüüd hakati noori sellel alal ette valmistama. Kui kõnel-da mongoolite muusikast, peab ütlema, et see on meile nagu uus maailm. Mongoolia koorid esitavad põhiliselt ühehäälsel laule rahvapillide saatel. Sealse rahvamusiika aluseks on pentatoni-ka — viietooniline helilaad, mille heliastmete vahel ei ole pooltoone.

Eesmärgiks oli luua Ulan-Batoris mainitud kooli õpilastest a cappella koor ja hakata laul-
«Kui sul tuju hea.»

Hiljuti toimus Ulan-Batoris Mon-goolia kommunistliku noorsoo-ühingu Revomoli 16. kongress. Selle sündmuse auks lõin viisi Kaarel Korseni lauletuks «Elav Lenin», mis jäi koolis ka kursuse eksamilauks. Esmakordselt kuul-sid õpilased endi esituses mil-mehäälselt segakoorilaulu. Koo-li pasunapoistele kirjutasin «Meie kooli poiste marsi.»

Kooliina radiolained tõe-nõoliselt nii kaugele ei kandu!

«Ulan-Batori radiojaam annab järjekindlalt nõukogude muusi-ka. Meeldibkas elumuseks oli kuulda kohalikes saadetes Riik-likku Akadeemilist Meeskoori, Tiit Kuusiku ja Georg Olso. Kah-juks leidub Mongoolia Radio fonoteegis vähe helilaine eesti kaasaegsete heliloojate uudis-loomungas.»

Vestlus lõpul kuulsime, et Vello Lipand tegi kaasa ka «Mongofiilmi» uues filmis, mis tuleb ekraanile selle aasta lõ-pul.

MIDA TEEB ILMATAAT?

Tallinna Ilmajaama teatel mõ-justab ilma Baltikuma laialdard, aeglaselt laagnev kõrgõhkkond. Öhürõhk langeb veidi.

16. juulil on Eestis oodata vä-hese pilvisustega, sademeteta il-ma. Puhub loode- ja põhjatuul 2—7 m/s. Öhutemperatuur +19 kuni +24. Tallinnas +21 kuni +23 kraadi.

Elektrotehnika maailmanäitus

elektiveduritega. Ainaüksi Nõu-kogude Liit demonstreerib siin ligi viit tuhandet tehnikakäsit, väljapanekud on aga kümnetel riikidel, sadadel firmadel.

Inglise füüsik, filosoof ja ühis-konnategelane John Bernal nime-tas elektrotehnikat omal ajal tea-dusliku iseloomuga tööstuse klas-sikaliseks näidiseks. Elektroteh-nikatööstus on tööpoolest oma põhiolemuselt sügavalt teadus-lik, ja seda mitte ainult põhju-sel, et põhiteadused — füüsika, matemaatika ja keemia — on ta sünnitanud, vaid ka seepärast, et talle on omanes tänapäeva tea-duse arengu kõik seaduspärasu-sed: järgivus, internatsionaalne. Iseloom, erinevate lülide vastas-tikuse seos ja vastastikune tin-gitus, uute harude tekkinine tea-duslike suundade piiril, süvenev spetsialiseerumine ja diferentse-ruimine. Tugindus sügavalt mate-riaalse tootmise igasse sfääri, viib elektrotehnika oma ideede ja printsiipide vahendusel uute konstruktsioonide, materjalide ja tehnoloogiliste protsesside tek-kimiseni. Seega on ta ise ere näide, kuidas teadus muutub te-gusevaks tootlikuks jõuks.

Elektrotehnika aktiivne mõju ühiskonna majanduslikule ja so-ciaalsele elule, teaduse ja tehni-ka progressi homsele päevale peabki peegelduma rahvusvahelisel näitusel «Elektro 72».

Nõukogude ekspositsioon tui-vustab, kuidas ajalooliselt lühi-kese perioodi vältel on NSV Liidu elektrotehnikatööstus muu-tunud sotsialistliku tööstuse kõr-geste arenenud haruks, mis suu-dab tagada maailma kõrgeima elektrifitseerimistempo. Käsu-tades võimsat tootmis-, teadusliku ja katsebaasi, rahuldab ta täna-päeval Nõukogude Liidu tohtu suure ulatusega elektroenergeetika-majanduse vajadused, tagab mitmesuguste tööstuste elektri-seadmetega varustatuse kõrge fa-seme, annab suurt abi venna-like maadele tööstus- ja ener-giikaajaprojektide ehitamisel, on suurim elektriseadmete hankija rahvusvahelisel turul.

NSV Liidu elektrotehnikatöös-tuse igakülgne areng on praegu suunatud riigi edasise elektrifi-seerimise programmi elluviimise-le, mis kavandati NLKP XIV kongressil ja kinnitati NSV Li-

du Olemnõukogu kolmandal is-tungijärgul: maksimaalse majan-dusliku efektdiga tösta elektri-energiaotdang 1975. aastaks meie maal enam kui triljoni ki-lovatti-tunnini ja niisama efektiiv-selt kasutada seda energiat tea-dus, tehnikas, tootmises ja in-meste igapäevases elus.

Selle ülesande lahendamisel on suur osa täita elektriseadmetiku piirparameetrite kasvatul, tema teh-nilis-majanduslike näitajate, konst-ruktiooni tehnoloogilise ja eks-pluatsiooni kindluse tõstmise-
ka katsebaasi, rahuldab ta täna-päeval Nõukogude Liidu tohtu suure ulatusega elektroenergeetika-majanduse vajadused, tagab mitmesuguste tööstuste elektri-seadmetega varustatuse kõrge fa-seme, annab suurt abi venna-like maadele tööstus- ja ener-giikaajaprojektide ehitamisel, on suurim elektriseadmete hankija rahvusvahelisel turul.

Energeetikale vajaliku elektri-seadmetiku kompleks — tuleb märkida viimaseid, 500 000-, 800 000- ja 1 200 000-kilovatti-võimsusega generaatoreid. Tähe-lepanuväärne ei ole mitte ainult nende generaatorite võimsus, on võrdne tervete elek-trijaamade võimsusega hiljutises minevikus, vaid neil on unikaal-

sed ergutus- ja jahutussüsteemid, mis paistavad silma koormuste jaotamise võime originaalsusega. See toob äge kaasa agregaatide energietiliselt näitajate tõusu ja suure majandusliku kasu elektri-jaamade ehitamisel ja eks-pluatsioonil.

Näituse ekspositsioon peegeldab samuti nõukogude teaduse ja tehnika edusamme tänapäeva elektriseadmetiku komplekside loomisel kõrgpingeliinide tar-beks igas pingeklassis, mis on kuni tänaseni kõrgeim maailmas — vahelduvvoolul 1150 kilovolti ja alalisvoolul 1500 kilovolti. Peale selle on välja pandud tu-levik kõrgpingetehnika näidi-sed.

«Elektro 72» peegeldab arengu dialektilikult elektrotehnikas endas, näitab selle uusi omadusi, mis on sündinud teaduse ja teh-nika revolutsiooni ajajärgul ja leidnud väljenduse tugevus-, pooljuhtide ja arvutustehnika elektronaumatika sünteesi. Selle sünteesi baasil on elek-trotehnikatööstuses välja töötatud esiteks tehnilised vahendid, mis tõstavad järsult tööviljakust nim-

AMETÜHINGUTE TOOST

NLKP Keskkomitee otsuse «Sotsialistliku võistluse organisatsioonide edasise parandamise» tähtsuse on toonud palju uurt tootmiskollektiividele. Selle kohta võib kinnitada leida ka Tartu Kammi-vabrikust.

Nimetatud otsuse nõuete rakendamiseks loodi meie vabrikus partei-, ametühingu- ja komsomolorganisatsiooni ning administratsiooni vahel tihedat koostööd. Laialdase arutelu tulemusel selgitati välja palju puudujääke võistluse senises korraldamises ning kavandati abinõud nende kõrvaldamiseks. Tänuväärt abi uute võistlustingimuste projekti koostamisel osutasid meile TRÜ teadlased. Pärast seda kui see oli läbi arutatud ja täpsustatud arutades tootmisjaoskondades, hakkasime selle järgi oma edasise sammude seadma. Olgu veel märgitud, et sotsialistliku võistluse tingimused on fikseeritud ka kammivabrikus k. a. kollektiivlepingus.

Võistlust juhivad meie vabrikus nõukogu, kuhu kuuluvad ühiskondlike organisatsioonide ja administratsiooni esinajad. Tootmisjaoskondade tootmistulemuste üksikasjalikeks vaagimiseks, parimate tööko- lektiivide ja eesrindlaste väljaselgitamiseks on nõukogu juurde moodustatud 4 analüüsigrupi. Jaoskondadesse (vahetustevahelise) võistluse konkreetse korraldamise ja juhtimise tegelevad vastav komisjonid ning omakor-

VÕISTLUSEST EI JÄÄ KEEGI KÕRVALE

* Ka inseneritehnilistel töötajatel individuaalsed kohustused *

da vahetusesse, eeskätt individuaalsel võistluse, suuna- vahel selleks komplekteeritud grupid. Seega on vabrikus ual- tuse loodud kindel süsteem võistluse operatiivseks kor- raldamiseks ning tulemuste analüüsiks ja teatavatege- mised. Kõik see toetub laial- dasele aktiivsusele. Mis puutub eesrindlaste väljaselgitamisse kutselade viisi, siis praeguste võistlustingimuste kohaselt määratakse iga kuu tulemus- te põhjal kindlaks parimad 15 kutselast.

Mõned väljavõtted kammi- vabrikus tänavustest sotsia- listliku võistluse kohustus- test: realiseerida toodangut üle plaani vähemalt 70 tu- hande rubla eest, tösta mul- lusega võrreldes töövõlakust 9,3%, juurutada tootmisse vähemalt 19 uut ja moderni- seeritud toodet, anda ekspla- tatsiooni uus laohoonde ja heitvete puhastusadnad... Kvartalist kvartalisse oleme kavandatu täitmisega toime tulnud.

Tsiteerin veel paari rida Tartu Kammivabrikus 1972. a. kollektiivlepingust: «Parimate tootmiskollektiivide ja tööes- rindlaste teatavastatamine ning nende autastustamine toimub pidulikul ülevabrikul- lisel koosolekul.»

Tänavu oleme juba mitmel korral nõndaviisi kuutõule- mustel kokkuvõtteid teinud. Sel pidulikul koosolekul te- hakse teatavaks preemiasum- mad ning võistluses esikohale tulnud tootmisjaoskonnale ja vahetusele, samuti kutselapa-

rimatele antakse üle vastava viimil. Töötajate moraal- sel stimuleerimisel on selle olu- line tähtsus. Tartu Kammi- vabrikus on korduvalt võitja- na pälvinud 1. tootmisjaos- kond (juhataja V. Viktor). Kutselate parimate loetelu võiks alustada lihviija Fried- rich Jõe, instrumendilukk- sepp Meinhard Petersoni (nad mõlemad teevad agaralt ka ametühingutööd) ja pressija Mainu Kulbiga.

Vaatamata püüedele suurenda- da võistluse kasutegurit ja haaratav võimalikult kõiki võistluse, jäi meil ikkagi in- seneride, tehnikute ja tee- nistajate osatähtsus tagasi- hooldiks. Tõsi küll, nad täitsid oma ülesandeid võist- luse juhtimisel ja tulemuste analüüsimisel, kuid neil endil individuaalsed võistluskohus- tused ei olnud. See lükk vajas kõrvaldamist. Kui kõrgemate organite poolt soovitati insee- nertechnilisel personalil viis- aastaku ülesannet täitmiseks välja töötada loominguilise plaanid, siis astuti innuga se- da tegema.

Osutus aga, et lähedusdest polegi eeskujul leida. Vabrikus ametühingukomitee kasuta- da oli materjal Noginski kütuseaparatuuri inseneritehni- lise personali loominguilise plaanide kohta. Üht-teist sai n.-õ. tootuspunktiis sellestki, kuigi Noginski suureteveote oma keerukate tehniliste probleemidega pole võrreldav sellise suhteliselt väikese et- tevõttega nagu on Tartu Kammivabrik. Seadsime ees-

märgiks, et inseneritehnilise personali loominguilise plaan- peaksid aitama lahendada aktuaalseid ja perspektiivseid tootmisülesandeid ning esita- ma konkreetseid nõudeid pide- vaks enesetäiendamiseks, pa- rimate kogumuste omandamiseks ja nende edasiandmiseks.

Praegu on Tartu Kammi- vabrikus 7 osakonna 28 insee- nertechnilist töötajat võtnud käesolevaks viisastakuks en- dale 117 loominguilist kohus- tust. Käesoleva aasta loomu- gulisel ülesandel planeeriti osakondades kvartalite viisi ja mõndagi neist on jõutud ellu viia. Näiteks tehnikasoa- konna juhataja A. Kruusa- kka ja tema asetäitja A. Parts võtsid kohustuseks igal aastal juurutada tootmisse 15 uut laiatarvetoodeid. Nüüd on neist juurutatud juba küm- mekond. Konstruktorid T. Kink ja L. Philips (kes on üht- lasi osakonnajuhataja) täius- tasid kilest kandekoti keevi- tuseadest, mille tulemusel va- hetuses toodang rohkem kui kahekordistus.

Konstruktorite loominguil- tes plaanides on rohkesti üles- andeid, millega püütakse pa- randada toodete kvaliteeti. Nii töötasid L. Philips ja P. Kiskov välja termoplastide värvimise turmiste uue konst- ruktsiooni, mis kergendab nende vahetamist ja väldib eri värv termoplastide segu- nemist; enne seda oli segu- nemine paratamatult. Konstruk- tor E. Saare on montaažitüü-

li uue otstarbekama konst- ruktsiooni variandi autor. See- suguseid näiteid võib tuua rohkesti.

Muidugi ei lähe kõikide plaanide elluviimine n.-õ. le- pase reega. Mõnigi hea kavat- sus võib pürgata tõsiste takis- tuste vastu. Nimetatada võiks siin survevalvurimide vali- mistamist galvanoplastilisel meetodil. See oli laboratoo- riumi, konstruktorite ja teh- nikaosakonna ühiseks uur- misobjektiks. Nimetatada teo- tegemist takistab praegu vas- tavate tootmisruumide puu- dumine ja paratamatult lükk- kude lõplik lahendus edasi.

Konstruktorite ja tehnolo- gide loominguilise plaanid si- saldavad konkreetseid proble- leeme, mille lahendamine on mõõdetav aja-, hulga- ja ra- haliste ühikutega. Arvestami- seks saame sisse seada No- ginski tehases kasutatava ar- vestuskaartide süsteemi. Loo- minguiliste plaanide täitmise objektivne ja avalik kontrol- lime tõiab inseneritehnilise personali töö n.-õ. üldnähta- vale kohale ja ergutab võist- lusevaimu. Niiviisi areneb in- dividuaalne sotsialistlik võist- luse lauti ja ka sügavuti.

Inseneritehniliste töötajate individuaalsed kohustused vastuvõtmise oli uus ja vähe- tuntud võistlusevorm. Esime- se aasta kogumused peaksid võimaldama selle korralda- mist järgmisel aastal mõne- võrra täiustada.

M. SALUPERE,
Tartu Kammivabrikus ameti- ühingukomitee esimees

Silmapaistev partei- ja riigitegelane

70 AASTAT ALEKSEI MÜURISEPA SÜNNIST

Homme möödub 70 aastat Aleksei Müürisepa — silma- paistva partei- ja riigitegelase sünnist.

Aleksei Müürisepp sündis 17. juulil 1902 kaubalaeva- madruse perekonnas Välta külas Saaremaal. Raskete ma- janduslike olude tõttu rändasid tollal paljud eesti perekonnad mitmetesse Venemaa kuber- manguks ja välismaale. Nii oli ka Müüriseppade perekon- naga. 1908. aastal siirdusid Müüriseppad elama Siberisse, kus perekonnapea Aleksander Müürisepp asus tööle Jenissei kaubalaevanduses.

Aleksei Müürisepp alustas oma tööheteed 16-aastaselt katlakütjana aurulaeval Jeni- ses laevanduses. Aastail 1924—1926 teenis Aleksei Müürisepp Punaarmee. See oli murrangulise tähtsusega ajajärk noore Nõukogude riigi areng- us. Meie maal toimusid täht- sad ümberkorraldused. Pärast Punaarmee vabanemist töö- tas Aleksei Müürisepp mitme- tel ametikohtadel: Krasno- jarski ja Tomski poliitihari- dus- ja ametiühingutöö, sa- muti rahandusorganes.

1926. aastal võeti A. Müü- risepp vastu Kommunistliku Partei ridadesse. See oli tera- va siseparteilise võitluse pe- rioid. Aleksei Müürisepp, tolleaegne noor kommunist, oli alati õigelt, leninlikult sei- sukohtadel, võttes aktiivselt osa sotsialismi ülesehitamise leninliku plaani elluviimisest.

1937. aastal lõpetas A. Müü- risepp Tomski Raudteetrans- pordi Inseneride Elektrome- haanika Instituudi. Pärast se- da töötas ta Põhja-Kaukaasia raudteel.

Teatavasti kuulub väärtine koht Suure Isamaasõja võidu sepiastmises meie maa raud- teelastele. Üks nendest, kes organisatsioonilise raudtee- transpordil tööd sellel raskel ajajärgul, oli ka A. Müüri- sepp. Isamaasõja perioodil töötas ta Pjatigorski, Krasno- jarski ja Ordžonikidze raud- teel.

1944. aastal vabastas Puna- arme Eestit NSV fasisitlikust okupatsioonist. Vabariik vajus kogunud kaadrit kõigile rah- vamaajanduse aladele. Samal aastal saabus A. Müürisepp tagasi Eesti NSV-sse, kus ta liit- liti aktiivselt vabariigi raudteemajanduse korralda- misse, olles mitmetel algatuse- instantsjaks. Ta oli üks Tal- linna linnalähedase rongiliik- luse elektrifitseerimise alga- tajaid, palju teges ta raud- teelaste kaadri ettevalmistam- isse küsimustega.

Peagi edutati Aleksei Müü- risepp vastutavale parteitööle. Ta töötas EK(b)P Keskkomi- te osakonnajuhataja asetäit- jana ja osakonnajuhatajana. Nendel ametikohtadel paistis ta silma heade organisatoo- like võimetega, oskusega la- hendada kõige keerulisemaid majanduslikke probleeme, ma- järkekindluse ja printsiipaa- lusega.

Aleksei Müürisepp võitis delegaadina osa EK(b)P V kongressist. Oma sõnavõtu- sel vabariigi parteiorganisat- siooni esimesel sõjajärgsel kongressil rääkis ta mitme- test sotsialistliku industrial- seerimise kitsaskohtadest, rõ- hutades juhtiva kaadri ma- jandusala teadmiste laien- damise ja süvendamise vaja- dust. Pärast kongressi valiti A. Müürisepp EK(b)P Keskkomitee sekretäriks tööstuse ja transpordi alal ning büroo liikmeks. Sellel ametikohal teges ta pidevalt vabariigi tööstuse, transpordi ja ehitus- organisatsioonide tööviljakuse ja tehnilise progressi proble- midena ning paljude teiste küsimustega. Mitmeid proble- meid tõstas ta ka vabariigi põlvkõlvitööstuse valdkonnast.

Aastail 1951—1961 oli Alek- sei Müürisepp vabariigi valit- suse esimees. Neil aastail vii- di lõpule sotsialismi ülesehi- tamine Nõukogudemaal. Sot- sialism oli võitnud täielikult ja lõplikult. Vabariigis olid võitnud sotsialistliku indus- trialiseerimise, põllumajanduse kollektiviseerimise ja kultuu- rirevolutsiooni leninlikud ideed. Vabariigi parteiorgani- satsioon võitles neil aastail rahvamajanduse ja kultuuri pideva edasiarendamise eest, kogu organisatsioonilise ja ideoloogilise töö täiustamise eest. Võeti tarvitusele mit- meid abinõusid sotsialistliku tööstuse ja põllumajanduse alal, rahvahariduse, teaduse, kirjanduse, kunsti, kogu kul- tuurielise valdkonnas. Aleksei Müürisepp võitis energiliselt osa kõigi mainitud probleemi- de lahendamisest.

EKP IX kongressil 1956. aasta jaanuaris esines Eesti NSV Ministrite Nõukogu esi- mees A. Müürisepp ettekan- dega kuenda viisaastaku di- rektiividest. Oma ettekan- de analüüsis ta sügavalt vaba- riigi rahvamajanduse olu- korda, seadis konkreetseid üles- ande edaspidiseks.

Neil aastail toimusid NLKP XIX—XXII kongressid. Kõig- ist neist võitis A. Müürisepp osa Eesti parteiorganisatoo- ni delegaadina. Neil kongressidel valiti Aleksei Müürisepp NLKP Keskkomitee liikme- kandidaadiks.

Aastail 1961—1970 töötas Aleksei Müürisepp Eesti NSV Ülemnõukogu Presidiumi esi- mehena ja NSV Liidu Ülem- nõukogu Presidiumi esimehe asetäitjana.

Teatavasti omavad need aastad suurt tähtsust Kom- munistliku Partei ja Nõuko- gude riigi arengus. 1964. aast- tal toimusid NLKP Keskkomi- tee oktoobri- ja novembri- pleenium, millesed etendasid määravat osa leninlike partei- elu normide ja parteilise juh- timise printsiipide järjekind- lal elluviimisel.

1966. aastal toimunud NLKP XXIII kongressil valiti A. Müürisepp NLKP Keskrevis- jonikomisjoni liikmeks.

Pole ühtegi kommunistliku ülesehitustöö ala meie vaba- riigis, mis poleks kas suure- mal või vähemal määral hu- vitanud Aleksei Müüriseppa. Pidevalt esines ta tööstise ja kolhoosnikute, haritlaste ja üliõpilaste, majandusmeeste ja sojaväelaste hulgas, kirg- likult selgitades neile Kom- munistliku Partei ja Nõuko- gude riigi sise- ja välispoliit- ilka küsimusi. Tema tähele- panu kõitsid kõigi töötajate mured ja ettepanekud.

Palju tähelepanu pööras Aleksei Müürisepp vabariik- liku komsomolorganisatoo- ni tegevusele, noorsoo kommu- nistliku kasvatus küsimuste- le, tema töö ja moraalil proble- leemidele, olles alati oodatud

esineja noor- soo auditooriumis. Eriline koht kuulub Alek- sei Müürisepa- le Eesti NSV Ülemnõukogu tegevuses, mil- le saadikuks ta oli aastail 1947—1970. Palju aega pühendas ta samuti töö- le valijate hul- gas. Suure tä- helepanuga suhtus ta vali- jate poolt üles- tõtetud küsi- mustesse. See tõi talle rahva suure lugupi- damise ja aus- tuse. Aleksei Müü- risepale kuulu- vad suured teed- ned rahvasaa- dikute töö korraldamisel valijatega. Ta tegeles kõigi probleemide- ga, mis selles töös paljude aastate jooksul esile ker- kisid. Kui pärast 1964. aastat hakkati üha suuremat tähele- panu pöörama saadikute tege- vusele rahva seas, siis oli toi- laeagne vabariigi Ülemnõu- kogu Presidiumi esimees see, kes toetas kõike uut ja pro- gressiivset, kes lõi ise aktiiv- selt kaasa igale üritusele. Kasvas nõukogude esatähtsus meie maa elus. Põhjalikult korraldati ümber alalistes ko- misjonides tööd.

A. Müürisepp on tuntud ka mitmete teoste autorina. Need on pühendatud vabariigi rah- vamaajanduse, kultuurielise, teaduse ja tehnika kõige ak- tuaalsematele probleemidele. Samuti oli ta aktiivseks auto- riiks üliõpilases ja vabariik- likus ajakirjanduses.

A. Müürisepp kuulus EKP Keskkomitee koosseisu tema liikmena enam kui kaksküm- mend aastat (1946—1970). 1948. aastast oli ta ka EKP Keskkomitee büroo liige. Võ- tes aktiivselt osa partei juh- tivate organite tegevusest, esi- nes ta korduvalt nii ettekan- nete kui ka sõnavõttudega vabariikliku parteiorganisat- siooni kongressidel, pleenumi- tel ja aktiivni koosolekutel.

Tema sõnavõtt vabariigi parteiorganisatoo- ni XV kongressil 1966. aasta märtsis oli pühendatud kohalike nõu- kogude töö probleemidele. Tema- le omase printsiipiaalsusega lahkus A. Müürisepp oma sõ- navõtte puudusi nõukogude töös, käsitles nõukogude kaad- ri kasvatamise küsimusi, rää- kis lahendamist ootavatest probleemidest.

Aleksei Müürisepp on läi- nud Kommunistliku Partei ja Nõukogude riigi ajalukku sil- mapaistva partei- ja riigite- gelasena. «Aleksei Müürisepa elutee», märkis sm. Johannes Käbin, «on Lenini partei ja nõukogude rahva ustava poja elutee. Olles sündinud kehvast tööhopeeruse ja alustanud varakult tööelena iseseisvat elu, kasvas ta Kommunistliku Partei ja meie riigi välja- paistvaks tegelaseks. Tema elu ja tegevuse juhtivaks stiimuliks oli kõikevõitev marksismi-leninismi õpetus, tema elu oli pühendatud van- kumatuile püüedele teenida Kommunistliku Partei üritust, mille ridadesse ta kuulus roh- kem kui 40 aastat.»

Kommunistlik Partei ja Nõukogude valitsus hindasid A. Müürisepa teeneid nelja Lenini ordeniga, Tööpunalipu ja Punatähe ordeniga ning paljude medalitega.

Aleksei Müürisepp suri oma otseste tööülesannete täitmisel 7. oktoobril 1970. aastal Tar- tus.

A. PANKSEJEV,
ajaloodoktor, professor

HEINAPÄEVIL

Heitlike ilmade ajal

- Kuremaal 4, «Kevades» 3,5 tonni kuivsilole lehma kohta
- «Kas või märg, aga mitte mäandunu»
- Rõugutehnoloogia läheb ajalukku

Pärast mullust prooviaastat otustati Jõgeva rajoonis iga lehma talvevarust vähemalt 1,5 tonni kile all säilitada. Nii seisib plaanis.

Kui lisada täiendavad kohustused, peab üldkogus kas- vama 30 000 tonnini. Teiste sõnadega: oli vaja rohuasaiki uut moodi koristada kolm korda nii palju kui 1971. aastal.

Juuli esimese nädala heit- likud ilmad pidurdasid tööd tublisti, kuid hoidlades ma- hutati siiski 8240 tonni när- vutatud massi. Küllap peab mõnda partiit vist ka «pool- märjaks» nimetama, sest täit- mine tuli vihma pärast lõpe- tada isegi üsna haljast massi lisades. Sellest hoolimata oli Adaveres 10. juuliks kile all ja turbaga kaetud juba kol- mandiku osa rohkem kuivsilole, kui plaan nõudis. Plaan sai täis ka «Kungla» kolhoosis, Torma sovhooisil ja Kuremaa sovhooheistikumil. Viimast hoidlat täideti neil päevil Sa- duküla sovhoois ja üsna mit- mes teiseks kolhoosis.

Juuli teise nädala keskel käis töö veel paarikümne hoi- la juures. Eeldati, et plaani- pärane osa — 27 000 tonni — saab sel nädalavahetusel täis. Hoidlad jätkasid aga ka ena- maks ja mõned majandid tegid kähku «üleplaaniisil» juurde. Üldse on tänava tegemist pooleksaja uue panipaigaga.

Võib öelda, et rohuasaagi koristamine ilme muutus põh- jalikult. «Rõugutehnoloogia» läheb ajalukku, seda näeb varsti vaid aiamaael. 10. juu- liks oli ju talvevaruna hoiule paigutatud ka vähemalt 3600 tonni «vanamoelisi» silo.

Põllumajandusvalitsuse pea- agronoom Ülo Väljaots ütles, et ta on sel suvel vaid paaris paigas näinud katseid ühis- karja sööta rõugus kuivatada. Sedagi pispinali ning ilmselt ebaõnnestunult.

Sagenedas aiakesehood, va- heldues lämmatava isetsaku- ga, ei võimaldanud isegi mit- te heinapresse rahuldavalt tööle panna. Päästis vaid too praeguseni kõige ratsionaal- sem tehnoloogia — poolkuiva massi kogumine. Päeval, mil hein paljaltatub hoiuleks ei kuivanud, võis ju iga keske- mise masinajärga majandis ikka vähemalt 100 tonni när- vutatud massi hoiule paigu- tada.

Tänavused rekordid kuuli- sid jälle «Kevade» kolhoosis, kus parimal päeval üle kaa- lu käis ja hoidlades sõidutati 274 tonni närvutatud heina. Mehhanisaatoritell nõudis sel- line kogus loomulikult tehase- mehe kahe tööpäeva pikkust pingutust. Juhtijad aga olid vaheldumisi väljas terve öö- päeva, sest tihendamine ei võinud suures hoidlas tun- niksi seiskuda.

«Päeval kolm, öösel kaks traktorit triikimas», ütles pea- agronoom Jaan Koll. «Vähe- maha ei tule välja, kui hooga tööd teha tahad.»

«Kevades» tehti kuivsilole peenestamata heinast ja siis on just tihendamine see, mis tempo määrab. Mitmes ma- jandis jõuti veendumusele, et üle 100 tonni üks traktor päe- vas kvaliteetsest tihendada ei suuda.

Sellepärast oli ka valdav osa tänava ehitatud hoidlastest 300—400 tonni mahutav. Suuremaid (500—600 tonni) tehti haruharva ning neis (näiteks «Rahva Häale» kol- hoosis) pidi tingimata tallama kaks traktorit.

Kõrghooajal oli (nüüd võib juba minimeerivormi kasuta- da) väljastpoolt abiks vee- randada traktorit. Oma osa täitsid ning täidavad hästi maaparandajad Jõgeva ja Põltsamaa osakondadest.

Näib, et tänavustes tingi- mustes jäid kaotajaks kõik need, kes pidevalt kuivsilole ei teinud ja veel pressimisele mõtlesid või mõtlevad.

«Kevades» ütles Jaan Koll, et neljas suurhoidla saab kile peale lähemal päeval ja siis on ka kohustus kuhjaga täis. Nad lubasid nimelt valmistada 3400 tonni kuivsilole.

«Viimane aeg», kõneles ta. «Uudisama läks juba nii peh- meks, et veokid kumarat kah- justasid. Mõnel pool, vaata, ei saagi nüüd enam peale minna.»

See oht ongi juba käes. Rängad aiakesevihmad muut- sid näiteks Põltsamaa jõe ka- lade Pajusi uudisama «vede- laks» ja «Rahva Häale» kol- hoosi Pedja-äärne lüht ei kan- na praegu masinaid, kuigi hein mehele rindu ulatub...

Raskust, millele mullu veel mõeldagi ei osatud, tõi sage- dane sadu kaasa ka hoidlate juures. Täidis polnud paha- tult piisavalt tugev; napid kiiruga veetud kruusakoor- mad ei pea mõnes paigas veo- kitele vastu. Need takerdusid transee veerel, tempo langes.

Edasiste aastate jaoks on see kahtlemata õppetund: va- jame tugevat sillutist ja veel aegsamat alustamist ehitades. Sest kuigi Jõgeva KKK ma- jandid hoidlad monteerides üsna tõhusalt abistas, jäidi lõpuks ajahäbita.

«Estonia», Ranna ja Järve kolhoosis ei suutnud kolhoosi- ehitajad enam-vähemgi so- bivaks ajaks lõpetada.

Lehma kohta kogub tänava kõige rohkem kilealust sööta Kuremaa sovhooheistikum. See valmib kõik peenestatud massist. Kasutatakse silokom- baine E 067 ja edukalt, sest rohuamad on heas seisundis: kividest puhtad.

Peenestamata ei saakeki, sest kõikides laudades muudeti söötmistehnoloogia moodsaks ja kasutatute mehaanilis- ja gajaid.

Kuremaal, Lenini-nimelise kolhoosis ja veel mitmeski ma- jandis väetati aegsasti suurem osa niidetud pinnast. Niiskust jätkub, soojust samuti: ädald sirguvad silmanähtavalt. Siit on oodata parajat sõdalisa.

Seepärast võib juba öelda, et 30 000 tonni ei jää ülempi- riiks. Hoidlad seisab veel re- servis ning neid saab vajadu- se korral juurde teha. Saad- järve kolhoosis oli igatahes selline plaan juba küpsunud. Ja «Kevades» oli kindel nõu proovida väikesemas (150 ton- ni) hoidlas kuivsilona säilita- da ka piimvähaküpsuseni jõudvat segavilja.

Vihmad ja tuuled ei kahju- stanud ju tänava mitte üksi talivilja. «Kevade» kolhoosi 2550 viljahektarist oli juuli keskel ränkaskelt lamandu- nut üsna palju. Palju oli sel- list suvilja, mis teraks ko- ristamist ei võimaldagi. «Tee- me kähku katseid ja määrame söödaväärtuse kindlaks», öel- di. Rajoonil on ju selleks Adavere sovhoois ka oma la- boratoorium olemas. Ja või- malik, et too katse igati mär- ki läheb. Kogemuse võrra (kui mitte rohkem) ollakse siis kindlasti rikkamad.

J. TILLO,
«Rahva Häale» korrespondent

NLKP Keskkomitee kiitis heaks ree keemiatööstuse ettevõtete, ehitustrustide ja montaažiorganisatsioonide patroolliku algatuse uute võimsuste ennetähtaegseks käiklaskmiseks ja kasutusele võt- miseks ning mineraalväetiste üleplaaniiliseks tootmiseks aastail 1972—1975.

Maardu Keemikombinaadi kollektiiv kohustus käesoleval aastal suurendama superfoasdi toodangut 140 000 tonni võrra tseh- hide rekonstrueerimise ja apetiilidlo ehitamise teel. Aasta algu- sest on kollektiiv andnud põllumajandusele üle plaani ligi 5000 tonni mineraalväetist.

Pildil: vanemlaborant Ellen Kovbasa võtab proove granu- leeritud superfoasdi kvaliteedi määramiseks.

V. Gorbunovi foto (ETA)

Suund tuleb võtta kaubanduse industrialiseerimisele

Kui tootmisfääris on meh- haniseerimise, eriti automati- seerimise suunas astutud suur samm edasi, siis kaubanduses on nende küsimustega suhte- liselt vähe tegeldud.

Kaupade peale- ja maha- laadimine, kauplusesisene transport on komplekssest mehhaniseerimata. Müügi or- ganiseerimiseks kasutatakse vähe sellist sisustust, millega võib kaunist ni transpordida kui ka müüa.

Kaubanduse ratsionaalse- maks korraldamiseks tuleb kaubaliiklus ja kaupade müük industrialiseerida ja rakenda- da kaubanduses kompleksset mehhaniseerimist ning automati- seerimist. Ülesanne ei seisne mitte ainult tehniliste vahendite ja seadmete kasu- tuselevõtmises, tuleb luua üht- ne organisatsioonilis-tehnilis- te abinõude süsteem kaupade suunamiseks tööstusettevõtte- test ja kaubaasidest tarbi- tateni.

Kaubanduse ratsionaalse- maks korraldamiseks tuleb kaubaliiklus ja kaupade müük industrialiseerida ja rakenda- da kaubanduses kompleksset mehhaniseerimist ning automati- seerimist. Ülesanne ei seisne mitte ainult tehniliste vahendite ja seadmete kasu- tuselevõtmises, tuleb luua üht- ne organisatsioonilis-tehnilis- te abinõude süsteem kaupade suunamiseks tööstusettevõtte- test ja kaubaasidest tarbi- tateni.

Kaubanduse ratsionaalse- maks korraldamiseks tuleb kaubaliiklus ja kaupade müük industrialiseerida ja rakenda- da kaubanduses kompleksset mehhaniseerimist ning automati- seerimist. Ülesanne ei seisne mitte ainult tehniliste vahendite ja seadmete kasu- tuselevõtmises, tuleb luua üht- ne organisatsioonilis-tehnilis- te abinõude süsteem kaupade suunamiseks tööstusettevõtte- test ja kaubaasidest tarbi- tateni.

lik kasutada suure tootlikku- sega seadmeid. Et meie töös- tus ei suuda veel kõiki kaupu küllaldaselt pakkida, siis on kaubandusorganisatsioonid korraldanud kaupade pakki- mist ka kauplustes, mis on seotud tööjõu ebaotstarbekas kasutamisega. Pakitakse ju seal tooteid peamiselt käsiti. Paremad tulemused annab kaupade pakkimine kauba- duseorganisatsioonide pakke- tehnikades, kus on võimalik tööd teatud määral mehha- niseerida.

Uuritised näitavad, et töös- tusettevõtetes toimub kaupade pakkimine kuni 14 korda kiire- mini, kui seda teevad müü- jad kauplustes, ja 9—30% odavamalt, sealjuures vähenes- vad kaubakood ja kulutused pakkematerjalidele ning hoi- takse kokku tööjõudu.

Iseteeninduskaupluste eduka töö eelduseks on jääpakkide kaupade küllaldasest kogusest ja sortimendist müügiolole. Kõige otstarbekam on kaup- pakkiida tööstusettevõtetes ja kaubaasidest, kus on võima-

nerite ning -stendide kasuta- mine. Rataskonteiner kujutab en- dast poolpalletit, mille mõõdud on 60x80 sm. Rataskonteiner on varustatud äärvõetavate külgedega, nelja rattaga, kat- tega konteineri põlloomisvõ- ja inventariga (traatkorvid, riitlud, konteinerkastid jm.) kaupade paigutamiseks.

Rataskonteid kujutavad en- dast neljal rattal,

KUNAGI EI UNUSTATA, KUNAGI EI ANDESTATA

4. Anton Elias – jurist ja mõrvar

Ei, mingit eksimist pealikes ei ole. Anton Elias lõpetas 1926. aastal Tartus ülikooli õigusteaduskonna.

Kui mõni teine püüab kriteeriume teele asumist ja fašistide ning eesti rahvalike natsionalistide truuduslikku teenimist «põhjendades» nooruseluse, väheke koolihariduse, saksa okupatsiooni ajal valitsenud tööpuuduse või millegi muu sarnasega, siis Anton Elias pööras «õigusejurnalismale» selja ning hakkas veretöö tegema täie teadmisesega.

Kõhe pärast Nõukogude armee lahkumist näitas Anton Elias, mis värvi ja masti mees ta on. Astunud vabatahtlikult «omakaitse» ilmutas ta ülimalt agarust sõjavägede ja nõukogude aktivistide aretreerimisel. Tema agarus ei jäänud fašistide ninameeste märkamata.

Kui kerks üles küsimus, keda seada Tuhalaane vallavanemaks, ei olnud pikka kõhklemist: Anton Eliase «reputatsioon» ise rääkis enda eest. Soliidse majapidamisega kulak, kellel nõukogude võim oli «tiibu kärpunud», kõrgem haridus, saksa keel suus, igati korralik «peremees» – niisugune mees kulus fašistidele märjaks äral ja pealgi tunti teda salapolitseis, kus tema nime taga seisis – agent nr. 4.

Tundes ennast valla esimehe isandana võttis ta haarangute ja metsade kammimise alati isiklikult osa, kui talumeestel normide väljapressimisel vähegi aega üle jäi. Kõike, mida valla «esimehe kodanik» ette võttis, tegi ta põhjalikult. Talumees, kes julges normide maksimisega viivitada või need tasumata jätta, pidi arvutama sellega, et Elias oskab pigistada. Kui ta juhtis haaranguid, nõudis ta alati «põhjalikku tööd», et midagi kahe silma vahele ei jääks. Sellest jütustavad inimesed ja endised «omakaitse» rühma- ja kompanikamradid.

1942. a. talvel korraldas ta haarangu põhjaliku läbimõõruse Märtsiku talus, kus arvati varjatavat nõukogude sõjavägi. Elias aretreeris peretütre, viis ta sillale ja ähvardas ta seal maha lasta.

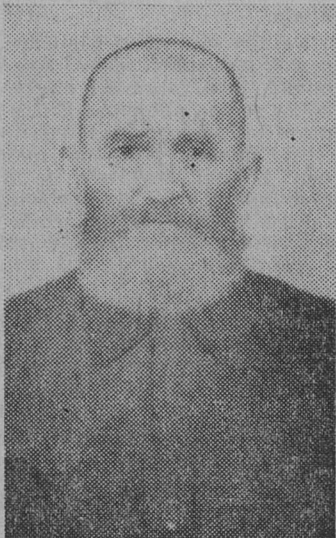
1942. a. talvel tulistas Kärsna kandis alla Nõukogude lennuk. Kaks lendurit jäid imekombel ellu. See ei andnud Eliasele õsset ega päeval hingerahki. Lõpuks õnnestus tal nad avastada ja aretreerida. Nende saatust on silani teadmata.

1944. a. talvel organiseeris vallavanem haarangu Pahuvere külas Vaga talus. Ärandatelt saadi teada, et selles peres varjab end põgenev sõjavang. Vang oli puge-

haavatud sõjavang Saveljev ja Saksa armee sõjavang Jaan Murumaa. Kui patriootid «omakaitse» märkasid, oli juba hilja. Kõnn oli hambrini relvastatud koolilõikajate poolt ümber piiratud. Mehed otustasid end viimse padruni ni kaitsa ja mitte alistuda. Tulevahetus oli äge. Haaran- guse otsovatjate katsed küüni valutada löödi tagasi. Aga padrunid hakkasid lõppema. Jälle oli see Anton Elias, kel- lel õnnestus küüni ni torma- ta. Ta käskis küünisiljal alis- tuda. Vastuseks kõlas hääle suunas autoaadiavalang. Siis süttas Elias heinad. Saveljev sai surmavalt haavata. Et mitte elusalt seis põle- da, hüppas Jaan Murumaa kü- nist välja. Kuid võitlus oli ebavõrdne. Jaan Murumaa ei lähe siiani armee meelest, kui- das ta ilma ühegi padrunita, haavatuna «omakaitseleste» rööngasse haarati, ja kuidas Anton Elias talde rautatud saapaga näkku lalatas. Eliase korraldusel toimetati Jaan Murumaa ja tema õetütar Antuina Mikhelson, kes sa- mal päeval aretreeriti, edasi Viljandisse. See naine vaev- les surmaotsust oodates vaev- las, kuni Nõukogude väed ta vabastasid.

20. juulil 1943. aastal andis Anton Eliase politseile äraand- vaid seletusi Tuhalaane valla täitevkomitee esimehe J. Re- base kohta.

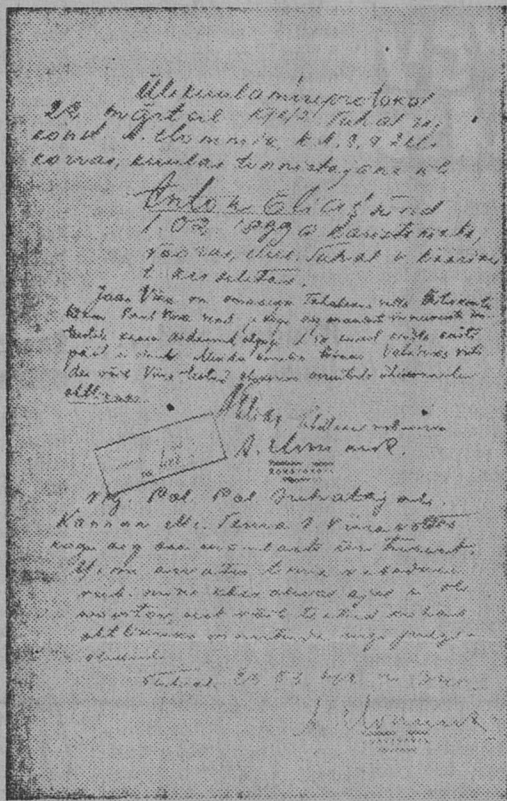
Anton Elias – «kaitseleidu» endine rühmakomandör – oli harjunud suurt mängu

Anton Elias.

Selles kaustas hoiti julgeolekupolitsei agendi nimekirja. Agent nr. 44 oli Anton Elias.

Anton Eliase ja konstaabel A. Hommiku ettekanded julgeolekupolitseile Jaan Viira kohta.

5. Professionaalne tapja «kõige kõrgema» õnnistusel

Elva inimesed – vähemalt vanemad ja keskealsed – kes saksa okupatsiooni ajal Elvas elasid, peaksid teadma Edgar Hardi p. Vaikmaa siledat ja haritud poisit, kes ülikoolis usutustundudele, küllap olid elvalased imes- tunud – jah, algul imestun- nud, hiljem hirmul –, kui Edgar Vaikmaa pastori talari asemel tõmbas selga karistus- pataljoni ohvitseri mündri.

Edgar Vaikmaa oli auahne, teda piitsutas taga tahe kogu aeg silma paista, meelitus ja üllistas kuulda. Küllap selle- pärast ta vaataski nõukogude võimu peale võõrit, sest usk seadis ju kommunisti kiriku- needuse alla. Kui fašistide so- jamasin Eestimaa pinnale veer- ses, otustas ta metsa minna ja oodata, kuni «päästjad» ko- hale jõuavad.

9. juulil 1941. aastal astub ta vabatahtlikult «omakaitse»- ta. Tal veab, sest ta määratakse kohe jaotlemaks. Juba 12. juulil organiseerivad «oma- kaitse» Rannu vallas suure haarangu, mille käigus saab surma 10 Nõukogude arme- võitlejat.

Näinud esimest korda vere-

valamist, otsustab ta selle «lööku» peale jääda. Juuliku keskkel konvoierib ta mahalaskmispaika Elva lähedal 15 nõukogude patriooti. Et tal on juba «kogemusi», usaldatakse talle üha suure- maid ja vastutusrikkamaid «ülesandeid».

20. juulil 1941. a. oli «kibe» ja väsitav tööpäev. Autod ai- na sõitsid Näituse väljaku ja Jalaka liini vahet. Ainuke si- sellal päeval laskis Edgar Vaikmaa maha 4 inimest. «Tööd» pidi olema tõesti kõ- vasti, sest peale Elva «oma- kaitseleste» võitlejate oli mu- mujalt appi võetud veel 50 eseslasi ja «omakaitse» meest.

Kuid millegipärast oli E. Vaikmaa siiski rahulolematu. Sama aasta augustis astus ta vabatahtlikult Saksa sõjavä- ke ja sai politsei suusapatal- joni jaotlemise koha. Järgmi- sed kaks aastat oli ta partisa- nide tagajajamisel ja külate- põletamisel politseipataljoni esandamata mees. Skokovo, Ivanitsõvo, Glubokaja ja teiste külate elaniku Kalini- ni oblastis mäletavad hästi, mida neil tuli üle elada. Nad ei tea ainult seda, et nende hirmu, kannatuste, tapetud

partisanide elude eest anti Ed- gar Vaikmale kui «suurte te- netega» kommunistide vastu «võitlejale» 1943. aastal «Raud- rist».

Fašistid vajasid inimesi, kel- lele inimlikkus on võõras, ja Edgar Vaikmaa vastas täiel määral nende mõõdupuule. Vaevalt et paadunud mõrvar ise oma ohvrite arvu teab. Vaevalt, sest tapmine oli tal- le kasvanud luuse ja lihase, see- oli tal meelunud igapäeva- seks tööks.

Aga kui kord tuli aeg vas- tust anda, siis ei jätkunud tal julgust ega mehisust. Mille poolest siis tema elu oli kal- lim nende süütute ohvrite omast, kes puhkavad Jalaka liinil, Elva ümbruse metsades või Kaliniini oblasti Ostrovo ümbruse metsasalades ühis- haudades? See juba enam mõrvari teadvuse ei jõudnud. Kuid tal ei õnnestunud kaua redutada ega vastustest kõr- vale hoida. Praegu kannab ta teenusid karistust. Kuid oma veresüüd ei õnnestu tal kua- gi hüvitada. Leskede ja orbu- de pennad, kelle mehed, isad ja viinavad Edgar Vaikmaa kuuli- dega läbi puuris, jäävad iga- vestti süüdistama.

6. MAMMONA ORI JA MÕRVAR

Sama mesti mees, küll mit- te ni kõrgesti haritud, oli Jaan Kalju. Ka tema hilis mo- bilisatsioonist eest kõrvala, ja kui oli saanud «paras aeg», näitas oma tõelist kiskjale- must.

Jaan Kalju elulifilosoofia oli ja on primitiivne. Tema ainu- ke unistus ja eesmärk elus on olnud koguda mammonat, ahnitseda ja kokku kraapida varandust vahendeid valimata. Ta oli jäätliki asjade ori. Ja asjade eest oli ta valmis oh- verdama kõik – südame- tunnistust, au ja eneseväärikus- se... Eraomanduse ja kauka- huvide nimel reetis ta ka ko- dumaa.

1934. aastal õnnestus Jaan Kalju muuretseda endale so- duauto, mõni aasta hiljem ka pooleldi amortiseerunud veo- auto. Kui nõukogude võim need arvele võttis, ei mahtu- nud see kuidagi tema väike- kodanlasehinge.

«Oleksid minu autod terve- ks jäänud, ei oleks ma ka metsa läinud.» Aga ei jäänud. Jaan Kalju teadvusse ei mahtu- nud, et fašistlik Saksamaa oli süüdanud sõjatelekahju, et käimas oli võitlus elu ja surma peale. Kodumaa vabaduse ja sõltumatus nimel ohverdasid paljud kõige kallima – oma elu. Jaan Kalju ei suutnud ega tahtnud mõista, et kaalul on vabad rahvaste ja tervete riik-

kide saatust, keda fašistid ihka- sid paljaks riisuda ja kägista- da. Jaan Kalju ühines valluta- jatega.

5. juulil 1941. aastal näe- me teda koos vabatahtlike «omakaitse» meestega varit- semas Võhma–Pillistvere tee- ääres. Nad teadsid, et seda teed mööda pidi tulema Koo valla täitevkomitee esimees Nikolai Kalmet ja miilitsavolinik Miil- maa. Teekäijad ei osanud ai- matagi, missuguse ühe neid va- ritseb. Jaan Kalju tulistas Kal- metit mõne sammu kaugusel. Kalmet sai surmavalt haava- ta.

Haavatud miilitsavolinikul

õnnestus vastastikusel tuleva- hetuses taanduda.

Seejärel tungisid bandiidid valla täitevkomiteesse, rebisid maha loomungid, riigijuhtide portreed, plakatid ja tirisid katusele kodanliku Eesti trikoo- loori.

Jaan Kalju käsi oli mängus ka nõukogude aktivisti Johan- nes Priipasi aretreerimisel. Teadagi, mis teda otas. Mõr- varit ei huvitanud, et Priipasi väike tütar jäi ilma isa hoo- leta. (Ka ema langes fašistide ja nende käsilaste veretöö ohv- riks.) Kaasunõudest vaeslase- vastu võisid võõrad inimesed tüdruku enda kasvatada.

Jaan Kalju peiduurkaskesse läks tee läbi praehaju.

E. KALD

POHAPÄEVAL, 16. JUULIL

Eesti Televisioon

9.00. Saatekavade (KTV). 9.05. «Lapsed, võimelema!» (KTV). 9.10. «Päevauudised» (KTV). 9.15. Koolilastele: S. Mogilevskaja – «Gondelupi maa mark». Tele- lavastus (KTV). 10.45. Esineb NSV Lidu musta metallurgia minister I. Kazaneit. (KTV). 10.55. Soovikontsert metallurgidele. (KTV). 11.45. «Põllumeeste tunde» (KTV). 12.40. «Muusikaklubi» (KTV). 12.45. «Muusikaklubi» (KTV). 13.15. Vanemale kooli- laele. «Õtsingud» (KTV). 14.00. Saade noorvõistlejatele (Saratovist). 14.30. Esineb NSV Lidu värilise me- tallurgia minister P. Lomako. (KTV). 14.40. Värilise me- tallurgia minister P. Lomako. «Pese ennast sa!» (KTV). 15.10. Ring- vaade «Nõukogude mees» (KTV). 15.20. «Nõukogude mees» (KTV). 15.30. «Nõukogude mees» (KTV). 15.40. «Nõukogude mees» (KTV). 15.50. «Nõukogude mees» (KTV). 16.00. «Nõukogude mees» (KTV). 16.10. «Nõukogude mees» (KTV). 16.20. «Nõukogude mees» (KTV). 16.30. «Nõukogude mees» (KTV). 16.40. «Nõukogude mees» (KTV). 16.50. «Nõukogude mees» (KTV). 17.00. «Nõukogude mees» (KTV). 17.10. «Nõukogude mees» (KTV). 17.20. «Nõukogude mees» (KTV). 17.30. «Nõukogude mees» (KTV). 17.40. «Nõukogude mees» (KTV). 17.50. «Nõukogude mees» (KTV). 18.00. «Nõukogude mees» (KTV). 18.10. «Nõukogude mees» (KTV). 18.20. «Nõukogude mees» (KTV). 18.30. «Nõukogude mees» (KTV). 18.40. «Nõukogude mees» (KTV). 18.50. «Nõukogude mees» (KTV). 19.00. «Nõukogude mees» (KTV). 19.10. «Nõukogude mees» (KTV). 19.20. «Nõukogude mees» (KTV). 19.30. «Nõukogude mees» (KTV). 19.40. «Nõukogude mees» (KTV). 19.50. «Nõukogude mees» (KTV). 20.00. «Nõukogude mees» (KTV). 20.10. «Nõukogude mees» (KTV). 20.20. «Nõukogude mees» (KTV). 20.30. «Nõukogude mees» (KTV). 20.40. «Nõukogude mees» (KTV). 20.50. «Nõukogude mees» (KTV). 21.00. «Nõukogude mees» (KTV). 21.10. «Nõukogude mees» (KTV). 21.20. «Nõukogude mees» (KTV). 21.30. «Nõukogude mees» (KTV). 21.40. «Nõukogude mees» (KTV). 21.50. «Nõukogude mees» (KTV). 22.00. «Nõukogude mees» (KTV). 22.10. «Nõukogude mees» (KTV). 22.20. «Nõukogude mees» (KTV). 22.30. «Nõukogude mees» (KTV). 22.40. «Nõukogude mees» (KTV). 22.50. «Nõukogude mees» (KTV). 23.00. «Nõukogude mees» (KTV). 23.10. «Nõukogude mees» (KTV). 23.20. «Nõukogude mees» (KTV). 23.30. «Nõukogude mees» (KTV). 23.40. «Nõukogude mees» (KTV). 23.50. «Nõukogude mees» (KTV). 24.00. «Nõukogude mees» (KTV).

ESMASPÄEVAL, 17. JUULIL

Eesti Televisioon

16.00. OHTUNE KAVA. 16.05. «Tele hõljuks». Popu- laarfilm. 16.15. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 16.20. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 16.25. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 16.30. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 16.35. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 16.40. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 16.45. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 16.50. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 16.55. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 17.00. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 17.05. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 17.10. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 17.15. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 17.20. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 17.25. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 17.30. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 17.35. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 17.40. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 17.45. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 17.50. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 17.55. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 18.00. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 18.05. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 18.10. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 18.15. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 18.20. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 18.25. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 18.30. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 18.35. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 18.40. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 18.45. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 18.50. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 18.55. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 19.00. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 19.05. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 19.10. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 19.15. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 19.20. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 19.25. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 19.30. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 19.35. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 19.40. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 19.45. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 19.50. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 20.00. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 20.05. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 20.10. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 20.15. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 20.20. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 20.25. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 20.30. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 20.35. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 20.40. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 20.45. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 20.50. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 20.55. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 21.00. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 21.05. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 21.10. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 21.15. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 21.20. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 21.25. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 21.30. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 21.35. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 21.40. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 21.45. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 21.50. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 21.55. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 22.00. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 22.05. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 22.10. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 22.15. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 22.20. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 22.25. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 22.30. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 22.35. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 22.40. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 22.45. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 22.50. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 22.55. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 23.00. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 23.05. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 23.10. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 23.15. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 23.20. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 23.25. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 23.30. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 23.35. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 23.40. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 23.45. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 23.50. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 24.00. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm.

Kesktelevisioon

16.25. Saatekavade. 16.30. «Gorki» tõlklõu- klasse. 16.35. «Gorki» tõlklõu- klasse. 16.40. «Gorki» tõlklõu- klasse. 16.45. «Gorki» tõlklõu- klasse. 16.50. «Gorki» tõlklõu- klasse. 16.55. «Gorki» tõlklõu- klasse. 17.00. «Gorki» tõlklõu- klasse. 17.05. «Gorki» tõlklõu- klasse. 17.10. «Gorki» tõlklõu- klasse. 17.15. «Gorki» tõlklõu- klasse. 17.20. «Gorki» tõlklõu- klasse. 17.25. «Gorki» tõlklõu- klasse. 17.30. «Gorki» tõlklõu- klasse. 17.35. «Gorki» tõlklõu- klasse. 17.40. «Gorki» tõlklõu- klasse. 17.45. «Gorki» tõlklõu- klasse. 17.50. «Gorki» tõlklõu- klasse. 17.55. «Gorki» tõlklõu- klasse. 18.00. «Gorki» tõlklõu- klasse. 18.05. «Gorki» tõlklõu- klasse. 18.10. «Gorki» tõlklõu- klasse. 18.15. «Gorki» tõlklõu- klasse. 18.20. «Gorki» tõlklõu- klasse. 18.25. «Gorki» tõlklõu- klasse. 18.30. «Gorki» tõlklõu- klasse. 18.35. «Gorki» tõlklõu- klasse. 18.40. «Gorki» tõlklõu- klasse. 18.45. «Gorki» tõlklõu- klasse. 18.50. «Gorki» tõlklõu- klasse. 18.55. «Gorki» tõlklõu- klasse. 19.00. «Gorki» tõlklõu- klasse. 19.05. «Gorki» tõlklõu- klasse. 19.10. «Gorki» tõlklõu- klasse. 19.15. «Gorki» tõlklõu- klasse. 19.20. «Gorki» tõlklõu- klasse. 19.25. «Gorki» tõlklõu- klasse. 19.30. «Gorki» tõlklõu- klasse. 19.35. «Gorki» tõlklõu- klasse. 19.40. «Gorki» tõlklõu- klasse. 19.45. «Gorki» tõlklõu- klasse. 19.50. «Gorki» tõlklõu- klasse. 20.00. «Gorki» tõlklõu- klasse. 20.05. «Gorki» tõlklõu- klasse. 20.10. «Gorki» tõlklõu- klasse. 20.15. «Gorki» tõlklõu- klasse. 20.20. «Gorki» tõlklõu- klasse. 20.25. «Gorki» tõlklõu- klasse. 20.30. «Gorki» tõlklõu- klasse. 20.35. «Gorki» tõlklõu- klasse. 20.40. «Gorki» tõlklõu- klasse. 20.45. «Gorki» tõlklõu- klasse. 20.50. «Gorki» tõlklõu- klasse. 20.55. «Gorki» tõlklõu- klasse. 21.00. «Gorki» tõlklõu- klasse. 21.05. «Gorki» tõlklõu- klasse. 21.10. «Gorki» tõlklõu- klasse. 21.15. «Gorki» tõlklõu- klasse. 21.20. «Gorki» tõlklõu- klasse. 21.25. «Gorki» tõlklõu- klasse. 21.30. «Gorki» tõlklõu- klasse. 21.35. «Gorki» tõlklõu- klasse. 21.40. «Gorki» tõlklõu- klasse. 21.45. «Gorki» tõlklõu- klasse. 21.50. «Gorki» tõlklõu- klasse. 21.55. «Gorki» tõlklõu- klasse. 22.00. «Gorki» tõlklõu- klasse. 22.05. «Gorki» tõlklõu- klasse. 22.10. «Gorki» tõlklõu- klasse. 22.15. «Gorki» tõlklõu- klasse. 22.20. «Gorki» tõlklõu- klasse. 22.25. «Gorki» tõlklõu- klasse. 22.30. «Gorki» tõlklõu- klasse. 22.35. «Gorki» tõlklõu- klasse. 22.40. «Gorki» tõlklõu- klasse. 22.45. «Gorki» tõlklõu- klasse. 22.50. «Gorki» tõlklõu- klasse. 22.55. «Gorki» tõlklõu- klasse. 23.00. «Gorki» tõlklõu- klasse. 23.05. «Gorki» tõlklõu- klasse. 23.10. «Gorki» tõlklõu- klasse. 23.15. «Gorki» tõlklõu- klasse. 23.20. «Gorki» tõlklõu- klasse. 23.25. «Gorki» tõlklõu- klasse. 23.30. «Gorki» tõlklõu- klasse. 23.35. «Gorki» tõlklõu- klasse. 23.40. «Gorki» tõlklõu- klasse. 23.45. «Gorki» tõlklõu- klasse. 23.50. «Gorki» tõlklõu- klasse. 24.00. «Gorki» tõlklõu- klasse.

Leningradi Televisioon

18.00. Saatekavade. 18.05. «Tele hõljuks». Popu- laarfilm. 18.10. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 18.15. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 18.20. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 18.25. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 18.30. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 18.35. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 18.40. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 18.45. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 18.50. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 18.55. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 19.00. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 19.05. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 19.10. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 19.15. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 19.20. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 19.25. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 19.30. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 19.35. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 19.40. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 19.45. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 19.50. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 20.00. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 20.05. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 20.10. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 20.15. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 20.20. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 20.25. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 20.30. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 20.35. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 20.40. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 20.45. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 20.50. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 20.55. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 21.00. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 21.05. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 21.10. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 21.15. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 21.20. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 21.25. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 21.30. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 21.35. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 21.40. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 21.45. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 21.50. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 21.55. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 22.00. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 22.05. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 22.10. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 22.15. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 22.20. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 22.25. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 22.30. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 22.35. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 22.40. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 22.45. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 22.50. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 22.55. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 23.00. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 23.05. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 23.10. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 23.15. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 23.20. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 23.25. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 23.30. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 23.35. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 23.40. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 23.45. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 23.50. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 24.00. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm.

TEISIPÄEVAL, 18. JUULIL

Eesti Televisioon

16.00. OHTUNE KAVA. 16.05. «Tele hõljuks». Popu- laarfilm. 16.10. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 16.15. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 16.20. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 16.25. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 16.30. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 16.35. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 16.40. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 16.45. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 16.50. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 16.55. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 17.00. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 17.05. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 17.10. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 17.15. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 17.20. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 17.25. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 17.30. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 17.35. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 17.40. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 17.45. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 17.50. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 17.55. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 18.00. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 18.05. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 18.10. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 18.15. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 18.20. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 18.25. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 18.30. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 18.35. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 18.40. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 18.45. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 18.50. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 18.55. «Tele hõljuks». Dokumentaalfilm. 19.00. «Tele hõljuks». Dokumentaalf